

Lindeni

Listy, ktoré nikto nečítal

Vyšlo aj v tlačovej podobe

Objednať môžete na
www.lindeni.sk
www.albatrosmedia.sk

Ljndeni

Iona Greyová
Listy, ktoré nikto nečítal – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2019

Všetky práva vyhradené.
Žiadna časť tejto publikácie nesmie byť rozširovaná
bez písomného súhlasu majiteľov práv.

ALBATROS **MEDIA**

*Listy, které
nikdo nečetl*

IONA GREYOVÁ

*Listy, které
nikdo nečetl*

Ljndeni

Pre moje dcéry

Prológ

Maine február 2011

Dom bol najkrajší za úsvitu.

Presne takto ho navrhol. Veľké, široké okná sa ťahali od podlahy k stropu a zrkadlili piesok, oceán, širu nekonečnú oblohu. Ráno býva pláž ľudoprázdna a čistá ako stránka, na ktorú sa zapíše nový deň. Východ slnka sa podobal zázraku a on sa zakaždým cítil poctený, že ho môže sledovať.

Neustále musel myslieť na to, aké iné mohlo všetko byť.

V dome neboli nijaké záclony. Nič, čo by bránilo vo výhľade. Biele steny odrážali odtiene svetla; perleťovobiele alebo ružové ako vnútrajšok lastúry, alebo teplo zlaté ako javorový sirup. V týchto dňoch toho veľa nenaspal. Chcel byť hore, aby mohol na horizonte pozorovať pomalý východ slnka. Niekedy na pleci zacítil ten známy dotyk a náhle sa prebral.

Poručík, je pol piatej a vy dnes letíte...

Kruh sa uzatváral. Prst putoval po zahmlenom pohári a pomaly krúžil nahor, naspäť k bodu, kde sa všetko začalo. Spomienky ho takmer neopúšťali. Mali jasnú farbu a hlasy zneli ako živé. Úsvity pred mnohými rokmi. Vôňa benzínu a horúceho kovu.

Žalostné, primitívne pradenie motorov počas letu a červená čiara na mape.

Páni, dnešným cieľom je...

Je to tak dávno. Takmer celý ľudský život. Je to minulosť, ale zdá sa, že sa ešte neskončila. Stuha za jeho oknom sa ťahala cez oceán k vzdialenému horizontu. Do Anglicka.

Na nočnom stolíku, medzi fľaštičkami s liekmi a so sterilnými ihlami, ležal list. Známa adresa mu pripomínala báseň. Pieseň lásky. S jeho napísaním otáľal príliš dlho. Roky sa snažil zmieriť so stavom vecí a nemyslieť na to, aké to mohlo byť. No ako sa jeho dni krátili a síl ubúdalo, zistil, že sa mu to nepodarí.

Teraz mu záležalo len na dávnych udalostiach. Boli ako skaly odhalené odlivom. Preto ten list napísal a teraz sa nemohol dočkať chvíle, keď sa vydá na svoju cestu do minulosti.

Londýn, február 2011

Je to krásna časť Londýna. Solídna. Bohatá. Obchody, ktoré lemujú ulicu v centre štvrte, sú zatvorené, ale zjavne patria k tým lepším. Sú tu aj reštaurácie, mnoho reštaurácií. Ich výklady osvetlené ako televízne obrazovky ukazujú ľudí vnútri. Ľudí, ktorí sú príliš dobre vychovaní na to, aby sa otáčali a civeli na dievčinu, čo beží po ulici.

Nebeží pre zdravie vo funkčnom oblečení, so slúchadlami v ušiach a sústredeným výrazom na tvári. Beží zmätene a zúfalo. Krátka sukňa sa jej vyhrnula až k nohavičkám a bosé nohy rozstreknú špinavé mláky na chodníku. Topánky odhodila, len čo vybehla z lokálu, pretože vedela, že by sa v nich nedostala ďaleko. S vysokou platformou a ihličkovými podpätkami pripomínali španielske čižmy dvadsiateho prvého storočia.

Na rohu sa zastavila a zaváhala. Hrud' sa jej prudko dvíhala. Na opačnej strane uvidela rad obchodov a vedľa nich úzku uličku, za sebou počula dunivú ozvenu rýchlych krokov. Znova sa rozbehla, aby sa schovala v tme. Zrazu sa ocitla na dvore so smetiakmi. Nad hlavou jej explodovali bezpečnostné svetlá a zaleskli sa na rozbitom skle a rozkonárených kríkoch vedľa vysokej drevenej brány. Len čo

ňou prešla, mykla sa a takmer vykrikla. Pevný asfalt pod jej nohami sa zmenil na riedke bahno, ktoré presakovalo cez roztrhané pančuchy. Vpredu zazrela záblesk pouličných lúčov a to ju prinútilo, aby pokračovala v behu. Pretiahla sa krovím a vynorila sa v úzkej uličke.

Na jednej strane sa týčili garáže a zadné trakty domov, na druhej jednoduché domy s rovnou strechou. Zakrádala sa okolo nich a srdce jej pod rebrami divo búšilo. Ak ju bude sledovať až sem, nemá sa kam schovať. Okolo nebolo živej duše. Okná so zatiahnutými závesmi tlmene žiarili, takže pripomínali podriemkavajúce oči. Na okamih jej napadlo, že zaklope na dvere niektorého z tých malých domov a vydá sa na milosť ľuďom vnútri, ale potom si uvedomila, ako vyzerá – v krátkych priliehavých šatách a s líčením určeným na pódium –, okamžite ten nápad zavrhl.

Posledný dom sa utápal v tme. Keď podišla bližšie, zistila, že záhrada je zarastená a neupravená, na chodníku pred otlčenými dverami rastie burina a po bokoch kríky. Jej pozornosť upútalo špinavé sklo v slepých čiernych oknách.

Znova začula blížiaci sa dupot chodidiel. Čo ak so sebou vzal aj ostatných, aby mu ju pomohli nájsť? Čo ak prídu z druhej strany, obkľúčia ju a jej sa nepodarí utiecť? Na chvíľu stuhla, ale potom jej telo zaplavil horúci, bodavý adrenalin a prinútil ju pohnúť sa. Nemala kam utiecť, a preto na konci domu vkĺzla medzi stenu a husté krovie. Strach ju poháňal dopredu. Zakopávala o konáre, zapchávajúci si nos pred neznámym zemitým pachom. Z kríkov tesne pri jej nohách niečo vybehlo a ona zacítila, ako sa jej o lýtko obtrela hrubá srst'. Zlakla sa a uskočila. Pri dopade si podvrtila členok a celou nohou jej prešla ostrá bolesť.

Sadla si na vlhkú zem a pevne si stisla členok, akoby mohla bolesť vrátiť tam, odkiaľ prišla. Vyhĺkli jej slzy, ale vtom pred domom začu-

la kroky a zlostný výkrik. Zaťala zuby. Predstavila si Dodgea, ako stojí pod pouličnou lampou s rukami v bok, otáča sa a hľadá ju so svojím typickým bojovým výrazom na tvári. Zakaždým, keď mu niečo skrížilo plány, vysunul čelusť a prižmúril oči.

Zadržala dych a s napätím počúvala. Sekundy sa nekonečne vliekli, ale nakoniec začula zvuk vzdalujúcich sa krokov. Prudko vydýchla od úľavy a bezvládne sa oprela o kolená.

Vo vrecku jej zašuchotali peniaze. Päťdesiat libier. Vzala si len svoj podiel, nič z toho, čo patrilo ostatným, ale jemu sa to nepáčilo. On zaistoval vystúpenie, on inkasoval peniaze. Ruka jej vĺzla do vrecka a dotkla sa hladkých, ošúchaných bankoviek. Telom jej prešiel slabý záchvev triumfu.

*

Nikdy predtým sa do nijakého domu nevlámala, preto ju prekvapilo, aké je to ľahké.

Najťažšie bolo preliezť kríkmi a prebrať sa cez trnité výhonky ostružín a prhlivej žihľavy. V členku ju šklbalo a páliło. Sklo pri zadnom vchode prasklo ako ľadová škrupina na mláke. Na druhej strane dverí nahmatala v zámke kľúč.

Ocitla sa v malej kuchyni s nízkym stropom. Páchlo to tam zatuchlinou, akoby sa tam roky nevetralo. Pomaly sa obzerala a hľadala známky života. Kvetina na okne mala uschnuté, pokrútené listy, ale na plynovom sporáku stála kanvica a pod policou na stene visel na háčikoch rad hrnčekov, akoby mal obyvateľ domu každú chvíľu prísť, aby si zalial čaj. Striaslo ju a chĺpky vzadu na krku sa jej zježili.

„Haló?“

Snažila sa hovoriť nahlas a s istotou, ktorú vôbec necítila. Jej hlas znel hlboko, takmer komicky.

„Haló, je tu niekto?“

Ticho. Zrazu si spomenula, že má vo vrecku bundy lacnú plastovú baterku. Malý kruh zlatého svetla z nej stačil na to, aby odhalil krémovo biele obklady na stenách, kalendár s obrázkom hradu, pod ktorým bol dátum júl 2009, a staromódny kredenc so sklenenými dvierkami. Nemotorne podišla dopredu. Nohou jej prešla ostrá bolesť a musela sa oprieť o zárubňu dverí. Úzky lúč svetla odhalil pod oknom vedľajšej miestnosti stôl a servírovací stolík, na ktorom bol pre neviditeľných návštevníkov vystavený porcelán. Z úzkej chodbičky viedli schody hore. Zastavila sa. Zadívala sa do tmy nad nimi a znova zavolala. Tentoraz potichu, ako na kamarátku.

„Haló? Je niekto doma?“

Znova jej odpovedalo ticho. Zhora k nej zaviala nepatrná vôňa staromódneho parfumu, akoby rozvírila roky nehybný vzduch. Mala by ísť hore, aby zistila, či tam niekto nie je, ale zabránil jej v tom boľavý členok a pocit absolútneho ticha.

Dokrivala do prednej izby a zhasla baterku. Nechcela riskovať, že vonku niekto zazrie jej žiaru. Na okne viseli napoly zatiahnuté závesy, ale vo svetle pouličnej lampy, ktoré prenikalo medzerou medzi nimi, rozoznala presedený neforemný gauč prirazený k stene a na ňom deku zošitú z krikľavých háčkovaných štvorcov. Zvedavo vykukla z okna. Chcela zistiť, či tam nie je Dodge, ale svetlo pouličnej lampy bolo pokojné a neporušené. Zvalila sa do kresla a jej dych sa upokojil.

Bolo jasné, že dom patrí staršej osobe. Televízor bol obrovský a smiešne staromódny, pred zadeným kozubom stála elektrická piecka. Pri vchodových dverách ležala veľká kopa pošty podobná naviatemu lístiu.

Dokrivala naspäť do kuchyne a otočila kohútikom na dreze. Chvíľu nechala vodu pretekať cez rinčiace rúrky, než pod ňu nastavi-

la dlane a napila sa. Rada by vedela, kto je majiteľom domu a čo sa s ním stalo. Či odišiel do domova dôchodcov, alebo zomrel. No keď niekto umrie, nemusí sa jeho dom vypratať? Presne tak to bolo s jej babkou. Týždeň po pohrebe niekto zbalil všetko jej oblečenie, obrazy, taniere aj kvety, babkinu zbierku prasiatok aj úlomky Jessin-
ho nešťastného detstva, aby radnica mohla pripraviť dom pre nového nájomcu.

Na koži cítila vlhkú tmú. Pod bundou z koženky jej na rukách naskočila husia koža. Čo ak majiteľ zomrel, a zatiaľ ho nikto nenašiel? Akýsi morbidný inštinkt vyvolaný tmou ju prinútil predstaviť si telo, ktoré hnije v posteli o poschodie vyššie. Rýchlo však zvíťazil zdravý rozum a ona tú predstavu zahнала. Napokon, čo by jej nejaký mŕtvy mohol urobiť? Mŕtvola ti nemôže ukradnúť peniaze alebo ti prstami zovrieť krk tak pevne, až sa ti pred očami roztancujú hviezdinky.

Zrazu sa cítila na smrť unavená. Z členka jej vystreľovala pulzujúca bolesť a od vyčerpania sa jej chvelo celé telo. Dokrivala naspäť do izby, klesla na pohovku a sklonila hlavu do dlaní. Premohla ju obludnosť poslednej hodiny.

Dokelu. Vlámala sa do domu. Je síce prázdny a zanedbaný, ale aj tak. Vlamanie nie je to isté, ako keď v obchode na rohu potiahneš vrecko čipsov, pretože nechceš, aby ti nadávali do žobrákov za to, že v škole dostávaš obеды zadarmo. Tento priestupok je na úplne inej úrovni.

Na druhej strane, podarilo sa jej utiecť. V nijakom prípade sa nevráti do bytu v Elephant and Castle, o ktorý sa delila s Dodgeom. Nebude dráždiť jeho túžbu, ktorá sa ho zmocní, vždy keď ju prinúti obliecť si tie príšerné šaty a vyjsť na javisko, zatiaľ čo on sleduje jej spev a opíja sa pivom. Dnes nie. Už nikdy. Až ju prestane bolieť čle-

nok, nájde obchod charity a za časť peňazí si kúpi slušné oblečenie. Teplé oblečenie. Také, čo jej telo zahalí, namiesto toho, aby ho ponúkalo ako vo výklade obchodu s lacným tovarom.

Striaslo ju a ľahla si. Nohu si položila na opierku gauča a zaborila sa do vankúšov nasiaknutých cigaretovým dymom. Rada by vedela, kde teraz Dodge je. Či to vzdal a vrátil sa do ich bytu, aby tam na ňu počkal. Určite si je istý, že sa nakoniec objaví. Rád jej hovoril, že sa bez neho nezaobíde. Že potrebuje jeho kontakty, jeho zmluvy a jeho peniaze. Kým by bola bez neho? Nikým. Dievčaťom zo severu, s hlasom ako tisíce ďalších nevýrazných hviezdčiek. S hlasom, ktorý by nikto nikdy nepočúval, nebyť jeho.

Stiahla háčkovanú deku z operadla gauča a zababušila sa do nej. Adrenalín z nej pomaly vyprchal a jej vlastné telo jej pripadalo ťažké a zoslabnuté. Uvedomila si, že ju nezaujíma, kam šiel, pretože prvýkrát za šesť mesiacov pre ňu nie je dôležité, čo si myslí, čo cíti alebo čo chce.

Neznámy dom ju prijal a vtiahol do svojho ticha. Zvuky mesta boli odtiaľto ďaleko a hukot áut na vlhkej ulici sa zmenil na tlmené vzdychy pripomínajúce vlny na vzdialenej pláži. Pozorovala tieň a potichu si pritom pohmkávala. Nechcela rušiť pokoj v dome. Melódia, ktorá jej napadla, nepatrila k odrhovačkám, čo večer spievala na pódiu v bare. Vynorila sa z minulosti. Uspávanka, ktorú jej spievala babka, keď bola ešte malá. Väčšinu slov už zabudla, ale melódia ju hladkala svojimi známymi chlácholivými prstami a ona sa už necítila taká osamelá.

*

Keď sa zobudila, prenikalo dovnútra cez tenké závesy svetlo. Prúžok oblohy v medzere medzi nimi pripomínal vybielenú kosť. Pokúsila sa zmeniť polohu, no členkom jej okamžite prešla ostrá bolesť, ako

keby niekto čakal, až sa pohne, a potom jej doň tresol železnou tyčou. Stuhla a čakala, kedy bolesť ustúpi.

Zvonku začula nejaké zvuky. Nezreteľné hlasy z rádia, potom hudbu a dupot nôh na schodoch. Posadila sa, položila nohu na dlážku a zaťala zuby. V ľadovej kúpeľni si sadla na záchod a stiahla si roztrhané pančuchy, aby sa pozrela na členok. Mala ho napuchnutý, celý fialový a nad špinavým chodidlom ho takmer nespoznávala.

Kúpeľňa sa nepýšila ničím takým moderným ako sprcha. Bola tam len hlboká plechová vaňa s hrdzavými škvrnami pod kohútikmi a umývadlo, nad ktorým visela malá skrinka so zrkadlom. Otvorila ju, pretože dúfala, že v nej nájde niečo, čo by jej mohlo pomôcť. Poličky boli preplnené škatuľkami a fľaštičkami, ktoré by sa hodili do múzea. Vyblednuté cedulky označovali záhadné lieky z iných čias; magnéziové mlieko, kaolín, sirup proti kašľu. A medzi tým všetkým ležal rúž v zlatom puzdre.

Vzala ho, chvíľu ho otáčala medzi prstami, potom zložila viečko a vysunula obsah. Bol krikľavo červený. Mal jasnočervený odtieň vlčích makov, poštových schránok a dávnych hviezd strieborného plátna. Priehlbina na konci rúžu zodpovedala tvaru pier jeho majiteľky. Predstavila si ju, nech už to bol ktokoľvek, ako stojí v kúpeľni s čierno-bielymi kachličkami. Starú ženu, ktorá si nanáša túto odvážnu farbu na pery pred cestou do obchodu alebo na svoje večerné bingo. Pocítila nával obdivu aj zvedavosti.

Na hornej poličke našla zažltnutý obväz a balenie rozpustného aspirínu. Vzala ich a odniesla do kuchyne. Z háčika zvesila jeden hrnček, napustila doň vodu a hodila do nej dve tabletky. Kým čakala, až sa rozpustia, rozhliadla sa okolo. V slabom rannom svetle vyzerala miestnosť ponuro, ale na plechovkách s nápismi ČAJ, RYŽA a CUKOR, ktoré stáli v rade na polici, na flakatej doske a prepálených

chňapkách, čo viseli nad sporákom, bolo niečo dojemne láskavé. Hrnček v jej ruke mal žiarivo zelenú farbu, v ktorej sa odrážali malé dúhy ako v mastnej mláke. Prešla po ňom prstami. Nikdy predtým podobný nevidela a páčil sa jej. Bol úplne iný než lacné otlčené šálky v byte v Elephant and Castle.

Zašklábila sa a na dva veľké dúšky vypila vodu s aspirínom. Hrdlo sa jej stiahlo v proteste nad tou odpornou slano-sladkou chuťou. Potom vzala obvaz a presunula sa do izby, aby si zafixovala členok. Vtom sa vonku ozvalo zapískanie. Pustila obvaz a postavila sa. S napätím čakala, že sa ozve zaklopanie na dvere alebo, ešte horšie, že v zámke zarachotí kľúč.

Poštová schránka sa neochotne a so škripaním otvorila a na veľkej farebnej kope letákov pristála krémová obálka.

*Pani S. Thornová
4 Greenfields Lane
Church End*

Londýn

SPOJENÉ KRÁĽOVSTVO

Adresa bola napísaná čiernym atramentom. Pravým atramentom, nijakou prepisovačkou. Rukopis vyzeral smelo a elegantne, ale písmo bolo roztrasené, ako keby bol pisateľ starý alebo chorý, alebo ako keby sa ponáhlal. Papier mal krémovú farbu, bol jemne vrúbkovaný a pripomínal jej kosť alebo slonovinu. Otočila ho. Jej pozornosť upútali veľké hranaté písmená.

*OSOBNÉ a NALIEHAVÉ. Ak sa nebude dať doručiť,
VRÁŤTE, PROSÍM, NASPÄŤ.*

List oprela o otlčený džbánik s nápisom *Darček z Margate* na kozubovej rímse. V porovnaní so starým zariadením vyzerala obálka čisto, sviežo a blahobytné.

Život vonku bežal v zabehaných koľajach všedného dňa, ale v malom dome plynul váhavo a deň sa vliekol. Hlad a dotieravá zima čoskoro potlačili jej počiatočnú radosť z toho, že unikla Dodgeovi. V skrinke v kuchyni objavila nejaké staré zásoby, medzi nimi aj balíček fig. Boli takmer dva roky po záruke, ale ona okamžite zhltna polovičku a zvyšok si schovala na neskôr. Snažila sa vymyslieť, kam odtiaľto pôjde a čo bude robiť, no myšlienky jej neusporiadane poletovali v hlave ako zmätená mucha, ktorá nezmyselne naráža do ztvoreného okna.

Znova tvrdo zaspala. Prebrala sa až vo chvíli, keď krátky februárový deň pomaly pohasínal a tieň na pavučinách v rohu miestnosti stmavli. Obálka na kozube žiarila ako bledý mesiac, akoby pohlcovala zostávajúce svetlo.

Pani S. Thornová je určite žena, ktorá tu bývala, ale čo osobné a naliehavé sa mala dozvedieť? S námahou sa zdvihla z gauča a vzala hromadu pošty spod schránky. Zakrútila sa do deky a začala ju preberať, aby našla nejaké indície. Možno objaví niečo, z čoho zistí, kam záhadná pani Thornová odišla.

Väčšinou šlo o letáky, ktoré ponúkali bezplatné doručenie pizze alebo výhodnú výmenu okien. Zo všetkých síl sa snažila nepozerať na ponuky dodávaných jedál s detailnými fotografiami kriklavo farebných píz z veľkých ako koleso na voze. Nakoniec našla informačný bulletin z Kostola všetkých svätých, na ktorom bolo napísané meno slečna Priceová. A aj zopár katalógov ponúkajúcich *klasickú spodnú bielizeň* a *teplú nočnú bielizeň* adresovaných slečne N. Priceovej. O pani Thornovej nikde ani zmienka.

Vrátila informačný bulletin na kopu a ponáťahovala si boľavý chrbát. Pôvodná zvedavosť, ktorá ju donútila začať pátrať, opadla, keď nedostala okamžitú odpoveď. Navyše ju dráždil a znervózňoval pohľad na fotografie pizze. Vzhľadom na to, že tu vôbec nemala byť, nemohla prevziať zodpovednosť za to, že list sa dostane k svojmu adresátovi. Ako keby nemusela riešiť svoje vlastné problémy. Nepotrebuje sa starať ešte o niekoho iného.

No aj tak...

Vstala, podišla ku kozubu a vzala list položený na rímse. *Osobné a naliehavé*. Čo to znamená? S najväčšou pravdepodobnosťou vôbec nič. Zo skúsenosti s babkou vedela, že starí ľudia často robia čudné veci.

Papier bol taký hrubý, že jej pripomínal zamat. V šere nemohla rozoznať, aká je na liste pečiatka, ale riskla to, pristúpila k oknu a pozrela sa na poštovú známku. No nie – USA. Otočila list a znova si prečítala odkaz na zadnej strane. V jednom mieste bol atrament trochu rozmazaný a ona po ňom prešla prstom. Zdvihla list k dennému svetlu a zbadala na papieri malú priehlbinku, akoby pero chcelo do stránky vtlačiť nádej.

Osobné a naliehavé.

Čo keby...

Kým si uvedomila, čo robí, kým stihla premýšľať o všetkých dôvodoch, prečo je jej konanie zlé, roztrhla obálku a vytiahla z nej listový papier.

*The Beach House
Back Creek Road
Kennebunk, ME
22. januára 2011*

Milované dievčatko,

prešlo viac než sedemdesiat rokov a ja na Teba stále spomínam takto. Zlatko moje. Moje dievčatko. Za tie dlhé roky sa toho toľko zmenilo a svet je taký odlišný od sveta, v ktorom sme sa stretli, ale vždy keď na Teba myslím, mám znova dvadsaťdva rokov.

Často na tie dni spomínam. Necítim sa veľmi dobre a po liekoch, ktoré mi lekári predpísali, som veľmi unavený. V deväťdesiatke to asi nie je nič neobvyklé. Niekedy mi pripadá, že už sa nikdy nezobudím, a keď tu potom v polospánku ležím, všetky moje spomienky sú také živé, až takmer verím, že som naspäť v Anglicku s tristoosemdesiatou druhou letkou. A s Tebou.

V čase, keď som vôbec nevedel, či sa dožijem začiatku ďalšieho týždňa, slúbil som Ti, že Ťa budem milovať navždy. Teraz to vyzerá, že navždy pomaly vypršalo. Nikdy som Ťa neprestal milovať. Vo vlastnom záujme, aby som si uchoval zdravý rozum, pokúšal som sa zabudnúť, ale nikdy sa mi to nepodarilo. A nikdy som neprestal dúfať. Doktori vravia, že mi nezostáva veľa času, ale ja stále verím, že som tu ešte neskončil. Určite nie do chvíle, než zistím, čo sa s Tebou stalo. Kým Ti nepoviem, že to, čo sme začali v tých šialených dňoch, keď svet bol hore nohami, sa pre mňa nikdy neskončilo. A že tie dni, aj keď boli hrozné časy, patrili k najkrajším v mojom živote.

Netuším, kde si. Neviem, či Ti stále patrí dom na Greenfield Lane a či sa k Tebe dostane tento list. Dofrasa, veď ja vôbec neviem,

či ešte žiješ. Bláznivo však verím, že by som spoznal, keby si už nebola medzi nami. Cítil by som to a bol by som pripravený odísť za Tėbou. Nebojím sa smrti, mojej starej protivníčky z čias, keď som lietal. Vtedy som ju premohol, a tak mi nerobí problém nechať ju teraz vyhrať, ale dal by som čokoľvek za to, aby som vedel, kde si. A aby som sa s Tėbou tentoraz poriadne rozlúčil.

Predpokladám, že už čoskoro nebude nikomu na nás záležať a náš príbeh sa stane minulosťou. No ešte som sa nevzdal nádeje. Ani želania, aby som sa mohol vrátiť na začiatok a spraviť všetko znova. Tentoraz by som Ťa nenechal odísť.

Ak dostaneš môj list, prosím, odpíš.

Milujem Ťa.

Dan

Ach.

Ááách...

Preložila list na polovicu a rýchlo ho vrátila do obálky. Nemala sa ho ani dotknúť. Nikdy by to nespravila, keby jej napadlo, že to bude také... vážne. Osobné a naliehavé. Otázka života a smrti.

Lenže už je neskoro. Otvorila list a už to nemôže vziať späť. Neuvažene si prečítala prosbu poslanú umierajúcim mužom z druhého konca sveta. Len ona, nikto iný. A teraz si môže vybrať: buď ju bude ignorovať, alebo sa pokúsi nájsť pani S. Thornovú. Nech už je to ktokoľvek.

2

Londýn august 1942

Nikto nečakal, že vojnová svadba bude oplývať hojnosťou, ale na dámy zo svojej farnosti mohol byť reverend pyšný.

Strohý interiér Kostola svätého Krišpína vyzdobili georgínami, floxmi a chryzantémami, ktoré natrhali vo vädnúcich augustových záhradách. V kostolnej hale na opačnej strane ulice rozložili okolo poschodovej torty tácky a na ne naukladali sendviče s nátierkou z údenáča, závitky naplnené kúskami mäsa z konzervy a preslávené koláčiky Marjorie Walshovej. King's Oak bolo veľké predmestie Londýna, ktoré tvorili rady domov vo viktoriánskom štýle s malými dláždenými dvormi a úhľadné dvojdomy postavené po poslednej vojne. Rozhodne nešlo o bohatú farnosť, ale jej členovia boli veľmi štedrí. Vybrali prídeľy na lístky, dali dokopy zásoby a vďaka svojej nápaditosti pripravili pohostenie ako dar svojmu farárovi, ktorého si veľmi vážili.

Stál v prednej časti kostola, ale nepozeral sa na nich ako pri bohoslužbách. So sklonenou hlavou viedol súkromný rozhovor s Bohom. Ada Broughtonová sedela na svojom obvyklom mieste v treťom rade a pozorovala jeho ružový krk, ktorý vykukoval nad bielym kolárikom. Napadlo jej, že vo svojej osamotenej rozprave s Pánom vyzerá

zraniteľne, ale zároveň impozantne. Nepatril už medzi najmladších a o vekovom rozdiel medzi reverendom a nevestou sa na schôdzkach Združenia matiek a Nemocničného zásobovacieho výboru často šepkalo. Pre svoju nepraktickosť a veľmi štíhlu postavu však pôsobil pomerne mladistvým dojmom a vyvolával medzi členkami farnosti potrebu zásobovať ho baraninou a sekanou, ktoré im zostali z nedeľného obeda.

Všetci ho považovali za zaprisahaného starého mládenca a jeho zasnúbenie s mladučkou Stellou Hollandovou bolo obrovským prekvapením. Keď Marjorie Walshová spustila na organe svadobný pochod, ktorý oznamoval príchod nevesty, Ada zazrela, že prudko zdvihol hlavu a oči sa mu rozšírili, ako keby vývoj udalostí zaskočil aj jeho. Keď sa potom obzrel na svojho svedka, v jeho tvári sa zračila panika.

Zato nevesta vyzerala ako obrázok. Ada takmer cítila, ako jej žiaria oči a pod živôtikom šiat sa jej dvíha hrud'. Bola štíhla ani breza, úzke plecica držala vzpriamene a jej bledá tvár pod závojom svietila. Stella vyzerala skôr ako princezná Alžbeta než dievča zo sirotinca. Svadobné šaty boli ďalším výsledkom spoločného úsilia. Darovala jej ich Dot Wilkinsonová, ktorá ich mala na sebe v roku 1919, keď sa jej Arthur konečne odhodlal na svoje „áno“, a upravil ich dámsky krúžok šitia. Jeho členky na celý mesiac prerušili kompletizovanie polných lekárničiek a plne sa sústredili na prešívanie šiat, aby drobnej Stelle sedeli. Jej štíhla postava ešte viac vynikla vedľa Phyllis Birchovej, oblečenej do solídneho tvídu, ktorá kráčala vedľa nej a zastupovala otca nevesty. Všetky pohľady sa upierali na Stellu. Nikto neveril, že staré, obnosené čipkové šaty sa dajú premeniť na takú nádheru. Ada si utrela slzu a zachvela sa materskou pýchou. Stellina matka už zomrela, a tak nemala pocit, že si privlastňuje niečo, čo jej nepatrí.

Jej výraz trochu stvrdol, keď sa pozrela na Nancy Priceovú, ktorá kráčala za nevestou. Mala svetlomodré saténové šaty, ktoré možno vyzerali elegantne na dcére Ethel Collinsovej, keď šla v lete tridsiateho deviateho roka za svedka, ale na Nancy rozhodne nie. Farba sa výborne hodila k jej slamovožltým vlasom, ale z jej postoja a pobaveného výrazu tváre bolo jasné, že jednoduchý odev s nazberanými rukávami a výstrihom v tvare srdca považuje za niečo smiešne. Dokonca aj pri takej prostej činnosti, ako je chôdza uličkou kostola, pôsobila Nancy vyzývavo. Tie dve dievčatá boli ako oheň a ľad. Všetci sa čudovali, že sa z nich stali najlepšie priateľky. Zrejme to bude tým, že ak človek nemá rodinu a vyrastá na jednom z tých miest, hľadá akúkoľvek útechu. Ada dúfala, že teraz, keď sa zo Stelly stane pani Thornová, vikárova manželka, toto nevhodné priateľstvo ukončí.

Len čo nevesta prišla k ženíchovi, Marjorie zrýchlila tempo svadobného pochodu. Nad ich hlavami žiarili slnečné lúče, v ktorých vírili čiastočky prachu ako zlaté nebeské konfety. Ada zahnila všetky zlé myšlienky a sadla si, aby si užila obrad.

Stella vôbec netušila, že Charlesovo prvé meno je Maurice, kým to nezačula z vikárových úst. Maurice Charles Thorne. Pripadalo jej to zvláštne a smiešne, takže sa pri opakovaní slávnostnej formuly nedokázala sústrediť na nič iné. Neskôr si nemohla spomenúť, že mu slúbila lásku, vernosť a poslušnosť. Predpokladala však, že to spravila, lebo na jej prste sa ligotal zlatý krúžok – tenučký vzhľadom na to, že nič lepšie nezohnali. A ľudia ju bozkávali na líca, tľapkali Charlesa po chrbte a obidvom blahoželali, že sa z nich stali manželia.

Manželka. Stála pred kostolom zavesená do Charlesa, zatiaľ čo Fred Collins zaostroval fotoaparát. V duchu sa s tým slovom mazna-

la a na hrudi cítila horúčavu, akoby jej tam tleli žeravé uhlíky. Nijaký obmedzený priestor v spoločnej spálni, kde ju obklopovalo smrkanie a šepkanie ďalších dvadsiaticich dievčat. Myslela na svadobné dary na jedálenskom stole vo vikárstve – na porcelánovú čajovú súpravu s ružičkami od Charlesovej tety, krištáľovú misu od slečny Birchovej a ozdobný toaletný stolík od dievčat z Woodhillskej školy. Len čo zažiaril blesk, zoširoka sa usmiala.

Kostolná hala vyzerala nádherne. Vlhké škvrny v rohoch zakrývala britská vlajka, ktorá dodávala svetlozelenému interiéru sviatočnú atmosféru. Namiesto obrusu ležala na bufetovom stole rozstrapkaná plachta s nápisom *Šťastný pár*.

A všetci boli takí milí. Dokonca aj Charlesovi rodičia, nápadne elegantní a s chladnými úsmevmi, pobozkali vzduch vedľa jej líc a vyjadrili svoje potešenie. Nebolo tajomstvom, že pre svojho syna by si priali dievča z tenisového klubu v Dorkingu, ktoré by doplnilo trojicu Lillianiných priateľiek pri popoludňajších bridžových partiách a konverzovalo by s nimi na vysokej úrovni, ale Stella im bola vďačná, že to nedali najavo.

„Nádherné šaty!“ nahlas povedala Lillian Thornová. „Ušila si si ich sama? Vyzerá to na profesionálnu prácu.“

„Patrili jednej dáme z farnosti. Upravili ich pre mňa v krúžku šitia.“

„Naozaj? No teda. Keby si bola povedala, dala by som ti svoje! Sú od Hartnella a stáli celý majetok. Teraz ležia v truhlici na povale. Keby som bola tušila, že si na tom tak zle, hneď by som ich bola vyhrabala.“

Bola to milá ponuka, ale keďže prišla s trojmesačným oneskorením, Stella nevedela, ako zareagovať. Lillian to nevyviedlo z miery a afektovane pokračovala. „A tá nádherná kytica. Vyzerá, že by sa potrebovala napiť.“

Stella sa pozrela na vädnuce ruže vo svojej ruke. Lillian mala pravdu. Čajové ruže jej slávnostne natrhal Alf Broughton z jedného krika vo svojej malej záhradke, ktorú odmietal sprziť hriadkami ružičkového kelu a zemiakov. Lenže teraz už začínali vädnúť. Spomenula si na ruže v Lillianinej záhrade. Vyzerali rovnako upäto a nepoškvrnene ako ona a Stella si uvedomila, že jej kompliment bol ostrý ako ich trne.

„Nielen ony,“ zamrmal Roger Thorne a pozrel sa na opačnú stranu miestnosti, kde Alf pri provizórnom bare s úsmevom rozdával fľaše čierneho piva a poháre limonády. Pán Thorne sa obzeral po škatuli so šampanským, ale tá bola schovaná pod stolom. Ľudí v King's Oak tieto prepychové veci veľmi nezaujímali a Alf, skrz-naskrz statočný muž, nemal potrebné skúsenosti, aby dokázal fľašu otvoriť.

Stella si usrkla z limonády. Uvedomovala si skryté nebezpečenstvo, ktoré pri tejto konverzácii hrozilo. „To nepatrilo tebe, ale mne,“ odmerane predniesol Charles, keď sa pred časom vracali domov z jedinej návštevy v Dorkingu, a pozeral sa pritom z okna. Vysvetlil jej, že rodičia mu nikdy nerozumeli. Boli zmätení jeho vôľbou povolania a trápilo ich, že odmietol cestu, ktorú preňho pripravili. Nechcel pracovať v Rogerovej účtovníckej firme. Stella z jeho slov cítila hlbokú bolesť a ľutovala ho. Rodinné vzťahy boli pre ňu záhadou, ale vedela, že keď sa stanú manželmi, vybudujú si vlastnú rodinu. Charles bude jej stredobodom a ona ho bude zahŕňať porozumením a množstvom lásky, ktorú nosí v srdci a ktorá čaká, až ju začne rozdávať.

„Kde je Charles?“ zvedavo sa spýtala Lillian, akoby jej čítala myšlienky.

To by som aj ja rada vedela, pomyslela si Stella a sledovala Lillianin pohľad, ktorým skúmala jedáleň. Tá bola preplnená členmi farnosti svätého Krišpína, ktorí neváhali prísť, pretože sa tu mohli zadarmo

najest'. Stella väčšinu z nich sotva poznala, ale keď zbadala Nancy oblečenú do modrého saténu, ako fajčí cigaretu sťa nejaká filmová hviezda, ktorá medzi jednotlivými scénami odpočíva v zákulisí, zaplavila ju radosť. Po Charlesovi nebolo vnútri ani stopy, ale potom kútikom oka zachytila pohyb na dvore.

„Je vonku, hovorí s Petrom.“

S Petrom Underwoodom, svojím svedkom, sa jej muž skamarátil už v časoch štúdií na teologickej fakulte. Peter v súčasnosti robil vikára v malej farnosti v Dorsete. Hoci o ňom Charles veľa hovoril, Stella sa s ním prvý raz stretla až na svadbe. Podľa rozprávania čakala niekoho charismatickejšieho, než bol tento drobný, bledý a cynický mladý muž so žmurkajúcimi očami za hrubými sklami okuliarov.

„No, tam nemá čo robiť,“ odsekla Lillian. „Mal by byť tu a rozprávať sa s hosťami a so svojou mladou ženou.“

Aspoň v tomto sa zhodli.

„Pohovorím si s ním,“ vyhlásil Roger a s úľavou sa vzdialil. „Bufet je takmer prázdny. Nie je čas na príhovory?“

Slečna Birchová vyšla po rozheganých schodoch na malé pódium ako prvá. Dôrazne si odkašľala, aby upútala pozornosť. Stella mala taký živý pocit *déjà vu*, že sklopila oči a radšej sa pozerala na bielu čipku pani Wilkinsonovej, než na jej tmavozelenú školskú zásteru.

„Je pre mňa veľkým potešením a ctou, že sa pri príležitosti tejto radostnej udalosti môžem pred vás postaviť a povedať pár slov o novej pani Thornovej,“ spustila slečna Birchová zvučným hlasom. Halou sa rozľahol potlesk. „Stella je jedným z veľkých úspechov Woodhillskej školy, a tak keď reverend Thorne potreboval gazdinú do vikárstva, vôbec som neváhala a odporučila som ju. V duchu som tak trochu dúfala, že nepomáham len zabezpečiť starostlivosť o domác-

nosť,“ v tej chvíli sa na jej tvári zjavil pobavený výraz, „ale že pôjde aj o srdcovú záležitosť. Ako čas ukázal, roztopilo sa nielen srdce vikárstva, ale aj srdce jeho farára!“

Zo zhromaždeného davu za ozvalo zborové „ááách“ a všetky hlavy sa otočili Stellingovým smerom, ako keby sledovali ohňostroj. Líca jej očerveneli.

„Jej povaha z nej spravila cennú členku Woodhillu. Jej láskavosť a pracovitosť, radostný pohľad na svet aj svedomitosť a lojalita z nej spravia skvelú vikárovu ženu,“ pokračovala slečna Birchová.

Stella sa túžila schovať za závoj. Alebo za Charlesa, lenže ten stál pri pódiu s Petrom Underwoodom. Vtom zazrela Nancy, ktorá prevrátila oči a pretiahla tvár. Hneď sa cítila lepšie.

„Prajem reverendovi aj mladej pani Thornovej veľa šťastia na ich spoločnej ceste životom. Nech je dlhý a naplnený, nerušený touto prekliatou vojnou a požehnaný radostou z detí,“ ukončila svoj prejav slečna Birchová tónom, ktorý väčšinou používala, keď ohlasovala ďalší chválospev. „Prosím, pripime spoločne šťastnému páru, neveste a ženíchovi!“

Šampanské pani Thornovej stále ležalo v škatuli pod stolom, a tak si všetci poslušne pripili pivom a limonádou. Ženíchovi rodičia a doktor Walsh ničím. Charles zamieril ku schodom, aby zaujal miesto uvoľnené slečnou Birchovou.

Stella milovala jeho prejavy. Počas ich niekoľkokomesačného zasnúbenia sedávala pri nedelňých ranných kázňach v Kostole svätého Krišpína a chvela sa od vzrušenia. Keď stál pred oltárom priestranného kostola alebo na kazateľnici a čítal z Biblie, bolo na ňom niečo tajomné a romantické. V kostolnej hale to však neplatilo.

Len čo sa postavil medzi ovisnuté závesy, vážnosť a vášeň, ktorými oplýval pri svojich kázňach, ho opustili. Najprv vykukol poďakova-

nie slečne Birchovej, potom poprel jej tvrdenie, že ho dala so Stellou dokopy, a namiesto toho poďakoval Bohu.

„Veľakrát som sa ho pýtal na jeho zámer. Nečakal som, že pri výkone úradu pastora u Svätého Krišpína nájdem krásnu mladú ženu, ale Boh mi často musí veci strčiť priamo pod nos, aby som si ich všimol.“ Usmial sa svojím plachým chlapčenským úsmevom a dámy z jeho kongregácie si povzdychli. „Na mne potom zostalo jediné – musel som presvedčiť Stellu!“

Všetci sa chápavo zasmiali, ale Stelle zamrzol úsmev na perách. Dnes, keď konečne môžu začať život ako muž a žena, bolo pripomenutie pomalého vývoja ich rozpačitého dvorenia poslednou vecou, ktorú chcela počuť.

Stella si v duchu nebola úplne istá, že verí v Boha, ale vždy keď boli s Charlesom po zasnúbení sami, cítila jeho prítomnosť a odsudzujúci pohľad. Charles ju prvý raz pobožkal v ten večer, keď ju požiadal o ruku. No bol to rýchly, suchý bozk, z ktorého cítila skôr únavu ako túžbu. Bolo to niečo úplne iné než dlhé, vášnivé bozky, ktoré s Nancy vídali pri sobotňajších predstaveniach v kine (ako na plátne, tak v poslednom rade). Stella vždy opúšťala kino s pocitom netrpezlivej túžby, rozcitlivená množstvom lásky, ktorú chcela niekomu dať. Teraz, keď je vydatá, nepôjde o hriech, a tak dúfala, že Boh ju nechá na pokoji, aby to mohli dotiahnuť do konca.

Charles na pódiu trochu ťažkopádne ďakoval svedkyni nevesty. Nancy spravila výsmešný puckerlík, ale Charles sa tváril, že si to nevšimol. Po škrípajúcich schodoch vyšiel Peter Underwood.

V miestnosti vládla horúčava. Muži si vyzliekli saká a vyhrnuli rukávy košiel, z dvora sa ozýval krik a pišťanie detí. Všetci boli netrpezliví. Ženy, ktoré v kuchyni umývali riad, zabudli hovoriť potichu. Príhovor ženíchovho svedka sa natiahol z piatich minút na desať

a väčšina ľudí prestala vnímať jeho tichý, zatrpknutý a uspávajúci prejav a radšej sa sústredila na oveľa zaujímavejší rozhovor, ktorý do haly doliehal z kuchyne. Ženy sa práve bavili o sestre Ethel Collinsovej, ktorej zbombardovali dom, a tak sa spoločne so synom a s nevestou odsťahovala do Bromley.

„V lete tridsiateho prvého roka sme s Charlesom podnikli náš nezabudnuteľný výlet do Severného Walesu. Tak, ako sa Ježiš, náš Pán, ocitol na brehu rieky Jordán len s piatimi bochníkmi chleba a pár malými rybami, uviazli sme s Charlesom uprostred jazera Bala s jediným maličkým syrovým sendvičom...“

Stellina pozornosť opustila divočinu Severného Walesu a preniesla sa do kuchyne, kde sa hlas Ethel Collinsovej rozhorčene pokúšal prekričať stonanie a sykot kanvice na čaj. „Majú vnútri kúpeľňu, ale Joan ju nesmie používať. Dala im svoju prídelovú knižku, no dostáva od nich len zvyšky. Tá ženská jej vzala všetky kupóny a kúpila si za ne nové šaty...“

Stella mala pocit, že robí niečo nepatričné, a rýchlo obrátila pozornosť na Petra Underwooda. Jej úprimný Charles sa v jeho rozprávání javil ako nudný patrón a vôbec nepripomínal muža, ktorého poznala. Alebo nepoznala. Možno sa niečo dozvie, keď bude počúvať.

Keď Peter konečne otočil poslednú stránku z kôpky papierov vo svojej ruke, ozval sa potlesk, z ktorého bolo cítiť úľavu. Slečna Birchová vykročila dopredu, zatlieskala a oznámila, že je čas, aby nevesta so ženíchom rozkrojili tortu. Zavolali na Freda Collinsa, aby sa vrátil z dvora, odložil pivo a chopil sa fotoaparátu. Stella sa zrazu ocitla pod vlajkou vedľa Charlesa a znova sa usmievala do objektívu. Na fotografiách to bude vyzeráť, ako keby celý deň stáli bok po boku, aj keď skutočnosť bola úplne iná. Položil dľaň na jej ruku,

ktorá držala nôž, a srdce sa jej zovrelo. Má také krásne ruky – elegantné, s dlhými prstami. Predstavila si hotel v Brightone, kde tieto prsty budú rozopínať gombičky na jej nočnej košeli a hladkať jej kožu...

„Budeme to musieť odfoťiť ešte raz,“ zasmial sa Fred Collins. „Za-
tvorili ste oči, pani Thornová!“

Vikárstvo sídlilo v priestrannom viktoriánskom dome s vlastnou špecifickou vôňou varenej zeleniny, vlhkého tvídu a mužstva, ktorá sa, ako Stella dúfala, zmení, keď sa tam zabýva. Ako manželka, nie ako gazdiná. Stúpala hore po schodoch a v ruke niesla kufor. Nancy jej kráčala v päťach a nakukla do každej miestnosti, ktorú míňali.

„Veľké staré miesto, však? To je neuveriteľné. Všetky tieto miestnosti sú teraz tvoje.“

„Nie tak úplne. Dom nepatrí Charlesovi, ale farnosti. No je mi jasné, čo tým chceš povedať. Mám obrovské šťastie.“

„Radšej by som nepredbiehala,“ zamrmlala Nancy, keď vošli do spálne, ktorá teraz bude patriť Stelle. Na vysokej drevenej posteli ležala prikrývka horčicovej farby, na zelenej stene nad ňou visel kríž s postavou umučeného Krista. Zdalo sa, že všetko vo vikárstve je natreté nazeleno. Rovnaký odtieň mala aj jedáleň a altánok na ihrisku. „Mimochodom, tu nejde o tvoje šťastie,“ pokračovala Nancy. „Všetko tu si zaslúžiš. Zaslúžila by si si dokonca oveľa viac. To on má šťastie, že si vzal také skvelé dievča, ako si ty.“

„Mám dojem, že jeho rodina si to nemyslí. Stále pre nich budem dievča zo sirotinca.“

„Zjavne vedia figu borovú.“ Prostorekosť bola v prípade Nancy prejavom úprimnosti. Z výšky padla na posteľ, ktorá pod ňou zapraskala, vykasala modrý satén Betty Collinsovej a odhalila škatuľku

cigariet zastrčenú za pančuchou. „Väčšina z nich ti nesiaha ani po členky. Určite si dcéra nejakého vojvodu.“

Stella si sadla na stoličku pred bielizníkom, ktorý slúžil ako toaletný stolík, a usmiala sa. Jej matka ju odložila a ona o nej vedela len to, že slúžila vo veľkom dome v Belgravii. Totožnosť jej otca zostávala veľkým tajomstvom, ale podľa Nancy pochádzal z „vyšších vrstiev“, čo vysvetľovalo, že Stella sa správa ako dáma.

„No, teraz už nezáleží na tom, či som dcéra, nie?“ povedala potichu a začala vyťahovať sponky, ktoré jej držali závoj. „Som Charlesova žena a záleží mi len na tom.“

„Ako povieš.“

„Je to tak. Viem, že si myslíš, že som blázon, ale toto je presne to, čo som si celý čas želala. Dom, o ktorý by som sa mohla starať, a muža, ktorého by som milovala. Čajový servis s ružami. Veď to vieš.“

Nancy sa pozrela z okna a zhlboka vtiahla cigaretový dym. Nastala dlhá pauza, počas ktorej bolo počuť len šušťanie kefy v Stellingových vlasoch a vzdialený krik detí na ulici.

„Budeš mi chýbať,“ povedala Nancy a zamračila sa.

„Ach, Nan, pôjdem len na pár dní do Brightonu.“

„Tak som to nemyslela, veď vieš. Všetko bude iné. Ako vikárova žena nebudeš môcť chodiť tancovať a cestou domov ješ v autobuse zemiakové lupienky, nie? Budeš mu musieť variť čaj a pri všetkých tých večerných pobožnostiach, ktoré organizuje, rozdávať sušienky.“

„Nebude to také zlé. Stále sa budeme vídať.“ Stella vedela, že čo sa tanečných zábav týka, Nancy má pravdu, nebola si však istá, či jej budú chýbať. Pripadalo jej to ako malá strata v porovnaní s tým, čo všetko získa. „Pomôžeš mi vyzliecť tie šaty? V sobotu budeme spolu chodiť do kina. A do obchodov. A môžeš prísť, vždy keď budeš chcieť.“

Nancy sa zdvihla z postele a smutne sa zasmiala. „Nemyslím, že by sa to Charlesovi páčilo.“

„No, tak si bude musieť zvyknúť. My dve sme skoro ako sestry a on to vie. Si niečo ako moja jediná rodina.“

„Okrem slečny Birchovej. Myslím, že teraz sa považuje za tvoju rodinu ona. Verila by si tomu, ako sa dnes správala?“ Nancy si strčila cigaretu do kútika úst, sladko sa usmiala a čo najlepšie napodobnila hlas slečny Birchovej. „Stella je jedným z veľkých úspechov Woodhillskej školy...“

Nasledovala séria karikatúr slečny Birchovej sprevádzaná chichotáním. Stella sa medzitým prezliekla do modrého kostýmu, ktorý Ada Broughtonová našla medzi darmi pre utečencov, a Nancy jej upravila vlasy do veľmi náročného účesu, ktorý sa naučila v salóne, kde pracovala. Keď ho dokončila, nasadila naň modrý klobúčik, v odvážnom uhle posunutý nabok.

Stella si výsledok nervózne prezerala a otáčala hlavu zboka nabok. „Vyzerám strašne... dospelo.“

„Vyzeráš fantasticky. Padne z teba na zadok. Keď o tom hovoríme...“ Nancy sa otočila, vzala z postele svoju kabelku a vytiahla z nej malý balíček zabalený v hnedom papieri. „Svadobný dar. Alebo skôr darček na svadobnú cestu.“

Pozorovala Stellu, ako ho rozbaľuje a so smiechom dvíha šmykľavú kôpku svetloružového saténu.

„Nan, to je nádherné! Čo to je?“

„To je do postele, hlupáček. Na svadobnú noc.“

Stella očervenela a v žalúdku zacítila zvláštne šteklenie. „To nejde! Je to maličké – veď zamrznem!“

„Neblázni, zahreje ťa vašeň. Charles z toho bude hotový. Bude ďakovať Všemohúcemu a nebude vedieť, kde začať.“

Všetci vyšli na ulicu, aby im zamávali. Fred Collins ich požiadal, aby zostali stáť vedľa otvorených dverí taxíka, a spravil poslednú fotografiu. Charles ju ťarbavo objal. V tvári mal napätý výraz, pretože si uvedomoval, že čas beží. A potom už zasa bozkávala Nancy a Adu a Ethel, dokonca aj Rogera a Lillian. Práve sa chystala nastúpiť do taxíka, keď Nancy vykrikla: „Tvoja kytica!“

„Ach!“

Stella sa pozrela, kde stojí Nancy, a otočila sa chrbtom k davu svadobných hostí. Keď však hodila kyticu za seba, trne sa jej zachytili o rukavicu a kytica zmenila smer. Preletela jej cez hlavu a pristála priamo v rukách Petra Underwooda.

Taxík sa pohol, Stella otočila hlavu a vykukla cez zadné okienko. Všetci sa tlačili na ceste a horúčkovo im mávali. Okrem Petra Underwooda, ktorý stál ako kamenný stĺp a držal kyticu.

„Dúfala som, že ju chyť Nancy,“ smutne zašepkala Stella.

„Peter vždy dokáže prekvapiť,“ obdivne povedal Charles.

Na konci Church Road zahol taxík za roh a všetci sa im stratili z dohľadu. Stella sa zaborila do sedadla. Odrazu zacítila, že jej do očí vbehli slzy. Sklopila zrak a zistila, že má roztrhnutú rukavicu a na jej čistej bielobe sa zjavila krvavá škvrna.

3

2011

Krátke dni spojené nekonečne sa vlečúcimi nocami nasledovali jeden za druhým.

Najlepším spôsobom, jediným spôsobom, ako sa vyrovnať s tmou, so zimou a s hladom, bol spánok. Bez elektriny, televízie a pravidelného jedla sa jej vnútorné hodiny prepli na akýsi primitívny rytmus a ona prežívala s udivujúcou ľahkosťou. Ako keď zviera upadne do zimného spánku. Čas sa rozplynul do zabudnutia.

Keď bola hore, odrážalo sa jej v hlave ticho a ona cítila, že hlas jej uviazol v hrdle ako malej morskej panne. Uvedomila si, ako veľmi chce, ako potrebuje spievať. Napriek Dodgeovi a zlým snom bol spev stále jej súčasťou. Potichu blúdila po tmavom dome a mala pritom pocit, že prestala jestvovať. Bola ako duch.

Svet sa scvrkol na vlhké steny a úzky pás ulice, ktorý bolo vidieť v medzere medzi záclonami.

Dom stál na konci slepej ulice, takže tam nejazdili takmer nijaké autá a ľudí, ktorí pravidelne prechádzali okolo, už dobre poznala. Vo vedľajšom dome bývala mladá žena okolo dvadsiatky. Či už kvôli práci, alebo preto, že prespávala u priateľa, občas nebývala v noci

doma. Skoro ráno Jess sledovala, ako odchádza. Jej opäťky rýchlo klopkali na príjazdovej ceste, cop sa jej nepatrne pohodával a bolo jasné, že je schopná, čistá a kráča za svojím cieľom.

Dom na opačnom konci obývali dvaja muži stredného veku. Ráno odchádzali spoločne – obidvaja zababušení do svetlých pletených šállov – a vracali sa každý sám neskoro v noci. Jeden z nich vláčil preplnené tašky zo supermarketu. Obyvateľa posledného domu nepoznala, ale predpokladala, že je to starý človek. Trikrát denne pred jeho domom zastavilo auto, z ktorého vystúpili ženy v modrých uniformách. Zrejme ošetrovateľky. Chodili v čase jedla a to jej pripomínalo jej vlastný hlad.

Skromné zásoby v kuchynskej skrinke sa scvrkli na minimum. Zjedla všetky figy, rovnako ako konzervu s ryžovým pudingom, jeden broskyňový kompót a škatuľu obschnutých suchárov. Zostával len druhý broskyňový kompót a pohár mäsovej nátierky. Dvíhal sa jej žalúdok, len čo na ňu pozrela. Rozhodla sa, že ju zje len v krajnom prípade.

Hlad bol horší ako šero alebo chlad, pretože nepôsobil iba na jej telo, ale aj na jej myseľ. Keď nespala, zdalo sa čoraz ťažšie pozbierať sily a zdvihnúť sa z gauča, kde ležala zakrútená do deky a apaticky civela z okna. Myšlienky jej vírili v hlave a nedokázala sa sústrediť. Od tej noci pred štyrmi mesiacmi, keď ju Dodge prvýkrát poriadne zmlátil, nemyslela na nič iné, len ako sa od neho dostať. Väčšinu času to vyzeralo beznádejne, ale teraz konečne dosiahla svoj cieľ. Mala pocit, že sa doslova vynorila z temného tunela do oslnivého svetla. Utekla mu, ale netušila, čo bude ďalej.

Okamžitá potreba jesť ju nakoniec prinútila konať. Počas troch dní na gauči (Boli naozaj tri? Stratila prehľad.) bolesť v členku povolila, takže sa mohla postaviť a chodiť. Vo vrecku bundy jej suchotali

peniaze. No mala špinavé vlasy a nemala nijaké topánky. Vo svojich šatách by určite pritiahla pozornosť a navyše by v nich asi zamrzla. Pozbierala zvyšky síl, aby tento problém vyriešila.

Začala vlasmi.

V kuchynskej zásuvke našla nožnice, veľké a dlhé, s hrdzavým ostrím. Dokrivila do kúpeľne, predklonila hlavu, zopla si vlasy do copu a pokúsila sa ich odstrihnúť. Tupé nožnice sa do nich zahryzli, ako keď pes ohlodáva kus tuhého mäsa. O chvíľu jej pri nohách ležala kôпка tmavých rovných vlasov. Nenašla nijaký šampón, no strčila hlavu pod kohútik a zaťala zuby, keď na koži zacítila ľadovú vodu.

Z chladu, prevrátenej zemskej príťažlivosti a straty dlhých ťažkých vlasov sa jej zatočila hlava. Hrubým uterákom si vlasy dôkladne vysušila a potom sa postavila pred zrkadlo, aby skontrolovala svoju prácu.

Preboha, vyzerá ako sirota z viktoriánskych čias alebo členka zboru v Bedároch. Odrazu jej oči aj ústa v drobnej vyziabnutej tvári pripadali príliš veľké. Nos jej od zimy očervenel. No cítila sa čistejšia. Ľahšia. Objala si trasúce sa telo rukami a vykročila ku schodisku.

Prízemie domu už dobre poznala a cítila sa tam takmer ako doma, ale až doteraz jej niečo bránilo vyjsť na poschodie. Pripadalo jej to nevhodné, neúčtivé. Jej trpký smiech sa odrazil od stien úzkeho schodiska. Vlámala sa dovnútra, ukradla jedlo z kuchynských skriniek, otvárala poštu, ktorá nebola adresovaná jej. Bola až po krk v maléri.

Schodisko sa končilo malým odpočívadlom s dverami po oboch stranách. Tie vľavo boli zatvorené, ale druhé boli pootvorené. Púšťali na chodbu svetlo a odhaľovali spálňu takú malú, že sa do nej zmestila len manželská posteľ, toaletný stolík a staromódna skriňa z tmavého dreva.

Na posteli ležala lososovorúžová vyšívaná prikrývka. Toaletný stolík bol prázdny, ale pri dôkladnejšom preskúmaní ste na jeho po-

vrchu mohli objaviť stopy vysypaného púdru a lepkavé krúžky od fľašiek a pohárov.

S pocitom, že ju niekto sleduje, pristúpila ku skrini. Dvere sa na chvíľu zasekli, ale potom sa prudko otvorili a rad vešiakov zacengal. Väčšina bola prázdna, na jednom konci však viselo nejaké oblečenie. Veci z inej doby, z iného sveta, v ktorom sa ženy obliekali ako dámy do kostýmov šitých na mieru a zapínacích šiat, nosili vysoké opätky a klobúky. V šere úplne vzadu zaregistrovala slabý ligot kožušiny, záblesk zubov a sklenené oči. Unavene chytila najbližšie ramienko, na ktorom visel béžový nepremokavý kabát. Celkom ušiel. Schová poden šaty, trocha sa v ňom zahreje, a pritom nebude vyzerať ako stará mama z *Červenej čiapočky* alebo ako vlk.

Na dne skrine našla škatule s topánkami. Štítiky na kratších stranách prezrádzali ich obsah. Páry navrchu boli masívne a škaredé, ušité tak, aby nespôsobili otlaky a uľavili boľavým členkom. Pravdepodobne by presne také potrebovala. No potom jej zrak padol na spodok kopy, kde ležali škatule oveľa staršie a potrhané. Skrývali sa v nich elegantné špičaté lodičky na vysokých opätkoch. Opatrne jednu z nich vytiahla.

Topánky v škatuli boli z mäkkej čiernej kože pokrytej plesňou, ktorá pripomínala peľ na slivke. Utréla ich cípom ružovej posteľnej prikrývky a vkĺzla do nich. Opätky mali sotva tri centimetre, ale topánky boli také úzke, že keď sa pokúsila urobiť pár krokov, neisto sa zatakala. Boli jej trocha veľké, ale keďže ďalšou možnosťou bolo ísť naboso, rozhodla sa, že to zvládne.

Keď si obliekala kabát, obklopila ju nepatrná vôňa parfumu. Plášť jej siahal po kolená, zapínal sa na veľké kostené gombíky a mal opasok s prackou. Vtom sa jej v hlave vynorila dávno zabudnutá spomienka na starý čiernobiely film. Po krátkom zaváhaní pracku odstránila a opasok pevne zaviazala.

Vonku sa pomaly stmievalo. Skúmala svoj bezhlavý odraz v zrkadle nad toaletným stolíkom a vôbec sa nespoznávala. Vyzerala elegantne a kultivovane. Namiesto dievčaťa z najdrsnejšej štvrte v Leedse tu bola zrelá žena. Pokrčila kolená, aby videla svoju tvár. S ostrihanými vlasmi vyzerala v prítmí ako strašidlo. Dobrý dojem bol fuč.

S úškrnom sa narovнала a opustila izbu. Pri schodoch sa zastavila a pozrela na protiľahlé zavreté dvere. Postupujúci súmrak zahalil všetko do sivého závoja a rozostril obrysy. Odrazu znervóznela. Otočila guľatou kľučkou, zalomcovala ňou, ale dvere zostali zatvorené. Zamknuté.

Prudko odtiahla ruku, cúvla a rýchlo zbehla dolu schodmi. Ignorovala bolesť v členkoch a zabudla, že musí byť potichu. Neželala si nič iné, len uniknúť z tohto temného domu s jeho zamknutými dverami, záhadami a tajomstvami, a vrátiť sa do normálneho sveta plného svetla a ľudí.

Will Holt zastavil auto na konci ulice pred radom garáží a vystrel sa na sedadle. Greenfields Lane. Konečne. Po nástupišti 9 a 3/4 a stratenej Atlantíde to bolo ďalšie miesto na Zemi, ktoré sa nedalo nájsť, hlavne v dopravnej špičke.

Niežeby tu, ďaleko od ulíc plných áut, bola hustá premávka. Greenfields Lane sa možno nenachádzala na vidieku, ako naznačoval jej názov, ale v porovnaní s Londýnom tam rástlo pomerne veľa zelene. Najviac okolo čísla štyri. Podľa riaditeľky sanatória St Jude's Nancy Priceová opustila dom len pred dvoma rokmi, ale aj keď bol február a skoro sa stmievalo, Will videl, že ho porast takmer celý pohltí.

Dom bol pekný. Teda, mohol byť, keby bol udržiavaný ako ostatné. Rad podobných domov bol starší než iné v okolí a tvorili ho štyri malé jednoduché stavby z červených tehál. S najväčšou pravdepod-

dobnosťou ich postavili pre nejakých robotníkov v časoch, keď táto časť Londýna bola len malou dedinou oddelenou od mesta poľami, na ktorých sa pásli kravy. Rád by vedel, ako to tu vyzeralo predtým, než tu vyrástli väčšie viktoriánske a eduardovské vily, ktoré sa k starším domom otáčali chrbtom ako znudení hostia na večierku. Predtým, než sa tu objavili garáže, dvojité žlté čiary a rady smetiakov.

Krútil sa a ťaľoval, ako to len v krpatom aute šlo. Triumph Spitfire z roku 1975 bol nádherný, ale, žiaľ, nepohodlný, neekonomický a nepraktický. Vonku husto pršalo. Za hodinu a desať minút od chvíle, keď opustil St Jude's, sa vnútrašok auta konečne vykúril na príjemnú teplotu a opustiť vozidlo mu pripadalo úplne neprijateľné.

Strčil ruku do pokrčeného vrečka s nápisom M&M's, ktoré ležalo na sedadle spolujazdca, a keď zistil, že je prázdne, zaplavil ho pocit viny. Pípanie v rádiu ohlásilo celú hodinu. Keď to vybaví, pôjde rovno domov. Nenašiel nijaké nové indície a určite ani ten chmuľo Ansell neprišiel dnes s ničím, čo by prípad nejako posunulo. A to sa pomaly končí ďalší štvrtok.

Preboha, pomyslel si a pretrel si unavené oči. Čo to robím? Takto si ničiť život. Priberám, pracujem pre najväčšieho hlupáka v Londýne a robím prácu, od ktorej je len krok k podomovému predaju životných poistiek alebo k vykrádaniu hrobov. Jeho otec to raz posmešne nazval práca mikimauza.

Presne vo chvíli, keď si spomenul na svojho otca, hlásateľ v rozhlasе oznámil, že „doktor Fergus Holt bude čoskoro hovoriť s poprednými historikmi a profesormi na St John's College v Oxforde o svojom novom televíznom seriáli“. Odrazu sa pred Willom vynorila z ľadového vzduchu otcova hlava ako džin z Aladinovej lampy.

Rýchlo vypol rádio. Deň bol aj tak dosť mizerný a nechcelo sa mu konfrontovať otcove hviezdne úspechy a ich úplný nedostatok

u seba. Načiahol sa po svojom obchodníckom kufríku z umelej kože a vystúpil z auta do chladného mokrého popoludnia.

Začal domom, ktorý stál na opačnej strane ako dom Nancy Priceovej. Vchodové dvere boli natreté neurčitou sivomodrozelenou farbou, ktorá svedčila o dobrom vkuse. Na jednom z parapetov rástli v kvetináči bylinky. Do minúty sa dvere otvorili a za nimi stál muž v pruho-
vanej zástere a utieral si ruky do malého uteráka. V pozadí hrala hudba. Nejaká klasika, uvedomil si Will, ale nebol schopný pomenovať ju.

„Áno?“ Cível na Willa cez okuliare s čiernymi rámami a ani dobrá výchova nedokázala zamaskovať jeho rozmrzenosť z toho, že ho niekto vyrušil.

„Dobrý deň, prepáčte, že vyrušujem, volám sa Will Holt a som z firmy Ansell Blake, pozostalostné pátranie. Zaujímame sa o nehnutelnosti pani Nancy Priceovej, ktorá vraj bývala v tom poslednom dome. Mohli by ste mi pomôcť doplniť nejaké údaje?“

Skúsenosti Willa naučili, že tento malý prejav musí vychrlieť rýchlo. Keď sa mu ho podarí dokončiť, skôr ako mu zabuchnú dvere pred nosom, má takmer vyhraté. Ansell ho vždy doplnil tvrdením, že „prišiel na krátky rozhovor“. Zároveň spravil krok dopredu a dal bezmocnému majiteľovi na výber, či ustúpi nabok, alebo ho vyhodí. „A keďže nikto nechce vo vlastnom dome násilie, si vnútri.“ Will vedel, že by radšej umrel, než by sa znížil k takému trápnemu spôsobu, ako získať províziu.

Muž si rukou nervózne prehrabol riedke vlasy. Z kuchyne za ním vychádzala vôňa korenia a sálalo z nej teplo a pohodlie. Hoci Will zjedol vrečko M&M's, škvŕkalo mu v bruchu.

„Nie som si istý, či vám môžem pomôcť. S partnerom sme toto bývanie kúpili asi pred rokom a v tom čase už bol dom na druhom konci prázdny. Úprimne povedané, je to trochu problém. Vyzerá

dosť zanedbane, čo znižuje cenu ostatných nehnuteľností, ak viete, čo tým myslím. Bolo by skvelé, keby ste to mohli nejako ovplyvniť.“

„No, ak sa ukáže, že dom patril slečne Priceovej, tak sa predá a zisk z predaja sa rozdelí medzi prípadných dedičov. Vy o nej náhodou niečo neviete? Mala nejakých príbuzných?“

Ešte než Will dokončil vetu, muž pokrútil hlavou. Túžil sa vrátiť naspäť k svojmu vareniu, hudbe a načatému večeru. „Bohužiaľ, nemám ani potuchy. No myslím si, že ten starý chlapík od vedľa by mohol niečo vedieť. Pán Greaves. Veľa šťastia v pátraní.“

„Vďaka,“ odpovedal Will sivomodrozeleným dverám.

Dvere pána Greavesa boli jasnočervené, ale farba sa olupovala a železné klopadlo bolo hrdzavé. Will sa otočil chrbtom k dažďu, sklonil hlavu, zaklopal a čakal. Ježišmária, to je zima. Chodník pod jeho nohami býval kedysi dobre udržiavaný, ale teraz v prasklinách medzi kameňmi rástla burina. Znova zaklopal. Kým stihol strčiť ruky naspäť do vreciek, dvere sa rozleteli.

„Dobrý deň, prepáčte, že vyrušujem...“

„Šo si šeláte?“

Will sa odmlčal. Dvere otvorila drobná Číňanka. Cez úzku medzeru, ktorú nechala medzi dverami a zárubňou, videl, že má na sebe modrú tuniku s bielym lemovaním na rukávoch a golieri a strašne sa mračí.

„Mohol by som hovoriť s pánom Greavesom?“ Dokonca aj jeho ušiam znel vlastný hlas hlúpo a neprirodzene. Neprijemne sa podobal výsmešným paródiám, ktoré v kancelárii tak rád predvádzal Ansell.

„Nie, pán Greaves teraz pije čaj. On šiadny nášťefník.“ Jej spôsob reči bol zvláštnou zmesou Ďalekého východu a East Endu.

„Môžem počkať? Alebo sa sem vrátim o pol hodiny? Som z firmy Ansell...“

„Nie. Po šaji ja uložiť cho do posteľe. Dnes nie návšteva. Fy frátiť sa zajtra.“

A bolo. Zabuchla dvere s takou silou, až sa zatriaslo klopadlo. Will zostal stáť v tme a daždi, ktorý ešte zosilnel. Vzdychol si. Ďalší dom, tretí v rade, sa utápal v tme, ale Will, hnaný povinnosťou, vykročil po chodníku a zaklopal. Nerobil si nijaké nádeje, a tak napočítal do dvadsať, potom sa otočil a vyšiel na ulicu.

Vrátil sa do auta a chystal sa naštartovať, keď si všimol, že sa k nemu blíži nejaká postava. Hlavu mala sklonenú a kráčala trocha neisto. V tme rozoznal len siluetu oproti jasnému svetlu, ale nepochyboval, že ide o ženu. O ženu v topánkach, ktoré vyzerali dosť nepohodlne. Niesla napchatú nákupnú tašku, a keď vstúpila do svetla pouličnej lampy, zbadal jej bledú tvár, zaťaté čeluste a premoknuté vlasy. Zdalo sa, že mieri k radu malých domov. Asi k domu, na ktorého dvere práve klopal. Unavene otvoril dvere, dodal si odvalu a vykročil do dažďa.

„Zdravím! Hej, vy tam!“

Viditeľne sa mykla a zdvihla k nemu bledú, vydesenú tvár. *Preboha, ja som taký hlupák*, pomyslel si Will a spravil pár krokov dopredu. Ktorú ženu by nevydesilo, keby jej v temnej bočnej uličke vstúpil do cesty cudzí chlap? Pokúsil sa vyčariť povzbudzujúci úsmev.

„Prepáčte... Prepáčte, nechcel som...“ Keď zbadal jej znepokojený výraz, zastavil sa pár metrov pred ňou. „Prepáčte. Klopal som na vaše dvere, ale neboli ste doma. Pochopiteľne.“ Preboha, čo to trepe? „Som z firmy Ansell Blake...“

Pokrútila hlavou a ustúpila nabok, ako keby chcela utiecť. „Ja ju vôbec nepoznám. Pýtate sa nesprávneho človeka.“

A to si myslel, že sa nemôže stať nič horšie. „Prepáčte, myslel som, že tam bývate. Nehnevajte sa. Hľadal som niekoho, kto by mi pomo-